

ESPOON KÄRÄJÄOIKEUS
3.9 osasto

TUOMIO

10/765

26.3.2010

Asiano:
R 09/2478

Puheenjohtaja: kärjätuomari Outi Holmström
Lautamiehet: Juhani Mäntylä, Leena Piironen, Antero Rasilainen

Syyttäjä Kihlakunnansyyttäjä Tapio Mäkinen
Vastaaja HARTIKAINEN JOONA JOHANNES JALMARI
Asianomistajat SAARMILA PETRA PAULIINA
STORMAN SUVI HANNELE ILONA

Asia TÖRKEÄ RYÖSTÖ

Vireille 30.12.2009

SELOSTUS ASIASTA

Syyttäjän rangaistusvaatimus

1. TÖRKEÄ RYÖSTÖ
(8180/R/0035097/09)
Rikoslaki 31 luku 2 § 1

5.9.2009 ESPOO

Hartikainen on uhkaamalla välittömästi käyttää henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa anastanut Suvi Stormanin omistamasta toiminimellä Ärrä Purri toimivasta videovuokraamosta käteistä rahaa 152 euroa. Hartikainen on ottanut ensin äitinsä asunnolta mukaansa Mora -puukon tarkoituksenaan ryöstää jostakin rahaa. Kuljettuaan eri puolilla Leppävaaraa sopivaa kohdetta etsien on Hartikainen tullut Stormanin liikkeen eteen ja klo 12.36 mennyt sisälle liikkeeseen kasvonsa huppariin ja huiviin peittäneenä ja mainittua puukkoa oikeassa kädessään pitäen. Sisällä liikkeessä Hartikainen on naamioituneena mennyt asiakaspalvelutiskille ja osoittanut puukkoa vatsansa korkeudella pitäen puukolla kohti tiskin toisella puolella seissyttä myyjänä toiminutta Petra Saarmilaa sanoen samalla Saarmilalle "anna rahat". Saarmilan avattua kassan ja annettua Hartikaiselle kassasta 152 euroa on Hartikainen poistunut liikkeestä.

Ryöstössä on käytetty teräsetta ja ryöstö on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä ottaen huomioon:
- että Hartikainen oli nimenomaisesti suunnitellut ryöstävänsä jonkin kohteen ja tässä tarkoituksessa ensin kuljeskellut eri puolilla Leppävaaraa puukko mukanaan.

- että uhkaus on ollut vaarallinen ja uhrin kannalta erityisen järkyttävä Hartikaisen osoittaessa Saarmilaa lähietäisyydellä puukolla.

Syyttäjä on pääkäsitellyssä täsmentänyt anastettujen rahavarojen määräksi 150 euroa.

Syyttäjän muut vaatimukset

Joona Hartikainen on veloitettava korvaamaan valtiolle sen varoista maksettavat todistelukustannukset.

L oikeudenkäynnistä rikosasioissa 9 luku 1 §

Asianomistajien vaatimukset

Joona Hartikainen on veloitettava korvaamaan Suvi Stormanille:
 - ryöstetyt rahavarat 152,00 euroa,
 - myynnin menetyksenä 64,00 euroa 1,5 tunnin ajalta ryöstön teknisen tutkinnan aikana ja
 - aiheutuneet ylimääräiset palkkakustannukset 128,10 euroa
 eli yhteensä 344,10 euroa, kaikki määrät laillisine korkoineen 5.9. 2009 lukien.

Stromania edustanut syyttäjä on **peruuttanut** korvausvaatimuksen anastetuista rahavaroista 2 euron osalta vaatien 150 euroa sekä palkkakustannusvaatimuksesta arvonlisäveron osuuden 23,07 euroa vaatien 105,03 euroa, kaikki yhteensä 319,03 euroa.

Petra Saarmila on yhtynyt syytteeseen ja vaatinut, että Hartikainen veloitetaan suorittamaan hänelle korvaukseksi kärsimyksestä 1.200 euroa laillisine korkoineen tekopäivästä 5.9.2009 lukien ja että Hartikainen veloitetaan korvaamaan Saarmilan oikeudenkäyntikulut 399,40 euroa laillisine korkoineen.

Saarmilan korvausvaatimus on perustunut Henkilövahinkoasiain neuvottelukunnan suosituksiin kohtaan 82.2. Saarmila on joutunut rikoksen uhriksi työpaikallaan. Lisäksi tapahtuma on aiheuttanut hänelle painajaisia. Saarmilalle on myönnetty oikeusapua 20 prosentin omavastuuosuudella, minkä lisäksi hän on maksanut oikeusapumaksun 70 euroa.

Vastaus

Kohta 1

Hartikainen on myöntänyt menetelleensä syytteen teonkuvauksessa kerrotulla tavalla. Ottaen huomioon uhkaus ja muut olosuhteet teko ei ole niin vakava, että se kokonaisuutena arvostellen olisi törkeä. Sen vuoksi Hartikaisen menettely täyttää ryöstön tunnusmerkistön.

Hartikainen on myöntänyt Stormanin vaatimukset perusteeltaan ja määrältään oikeaksi. Hartikaista ei ole veloitettava korvaamaan asianomistajalle palkkakustannuksiin sisältyvää arvonlisäveron osuutta.

Hartikainen on myöntänyt Saarmilan korvausvaatimuksen perusteeltaan ja määrältään 800 euroa. Hartikaisella ei ole ollut lausuttavaa oikeudenkäyntikuluvaatimuksesta.

TODISTELU

Syyttäjän kirjalliset todisteet

Valokuvaaliite (esitutkintapöytäkirjan 8180/R/35097/09 liite 1)

Henkilötodistelu

Asianomistaja Petra Saarmila
Vastaaja Joonas Hartikainen

KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISU

Perustelut

Kohta 1

Kysymys on siitä, täyttääkö Hartikaisen menettely törkeän ryöstön tunnusmerkistön. Lisäksi kysymys on kärsimyskorvauksen määrästä.

Saarmila on kertonut naamioituneen miehen tulleen liikkeeseen ja myyntitiskille, jonka takana Saarmila oli. Saarmila oli katsonut miehen käsiä, ja puukko oli ilmestynyt tiskille. Puukko oli miehen kädessä tiskin reunalla. "Anna ne rahat!" Saarmila oli antanut miehelle seteleitä, yhteensä 150 euroa. Mies olisi kolmella askeleella päässyt tiskin taakse, eikä Saarmilalla olisi ollut mahdollisuutta poistua liikkeestä. Kassassa oli yleensä lauantaisin samaan aikaan 200 euron suuruisen pohjakassan lisäksi 10:stä 60:een euroa.

Hartikainen on kertonut olleensa velkaantunut. Hartikaista oli puhelimitse uhattu väkivallalla, muun muassa tekopäivän aamuna. Hartikainen oli tarvinnut rahaa velkojensa maksuun. Hartikainen oli ottanut äitinsä kotoa rahaa ja puukon. Käveltyään "paniikissa, sumussa" puolesta tunnista tuntiin Leppävaarassa kyseinen liike oli tullut Hartikaista vastaan.

Kirjallisena todisteena olevien valvontakameran tallenteen mukaan Hartikainen on ollut videovuokraamossa 18 sekuntia. Kuvassa 2 tultuaan vuokraamoon sisään Hartikaisella on oikea käsi taskussa. Kuvassa 3 Hartikaisella on puukko vyötärön korkeudella myyntipöydän yläpuolella enintään noin metrin päässä Saarmilasta. Kuvassa 4 Hartikaisen vasen käsi on ojentuneena Saarmilan suuntaan. Kuvassa 5 Hartikaisella on rahat kädessään. Puukko on näkyvillä ainoastaan kuvassa 3.

Johtopäätös

Riidatonta on, että ryöstössä on käytetty teräasetta, puukkoa. Ryöstö~on törkeä vain, jos teko myös kokonaisuutena arvostellen on törkeä. Lain esitöiden mukaan arvioinnissa suurin merkitys on käytetyn väkivallan voimakkuudella ja uhkauksen vaarallisuudella, minkä ohella olisi kiinnitettävä huomiota myös ryöstöllä tavoitellun omaisuuden määrään

(HE 66/1988 vp. s. 99).

Teräaseen käyttäminen ryöstörikoksessa on yksi kvalifointiperuste. Hartikainen on tehnyt päätöksen käyttää puukkoa rahavarojen hankkimiseksi ottaessaan puukon mukaansa. Ryöstön kohde on Hartikaisen kertomuksen perusteella kuitenkin valikoitunut sattumanvaraisesti. Näin ollen Hartikaisella ei ole katsottava olleen suunnitelmaa ryöstää juuri syytteessä tarkoitettua videovuokraamo.

Hartikainen on Saarmilan lähietäisyydellä vaatimuksensa tehosteeksi pitänyt puukkoa esillä terä osoittaen Saarmilaa. Hartikainen ei ole tilanteessa käyttänyt väkivaltaa eikä hän ole tehostanut teräaseella uhkaamistaan sanallisesti tai tehnyt teräaseella liikkeitä kohti asianomistajaa. Toisaalta Hartikainen olisi kuvien perusteella siirtymällä Saarmilan puolelle myyntipöytää pystynyt estämään Saarmilan poistumisen liikkeestä. Tämä seikka on lisännyt Saarmilalle teon uhkaavuutta, mutta Hartikaisen kannalta sanottu olosuhde on ollut sattumanvarainen eikä tekijän tiedossa ennen liikkeeseen tuloa. Hartikaisen kasvojen osittainen peittäminen on katsottava lisänneen teon uhkaavuutta. Puukko on tallenteen perusteella ollut esillä muutamia sekunteja, ja Hartikainen on ollut videovuokraamossa yhteensä 18 sekuntia.

Teko aikaan videovuokraamo on ollut auki noin puolitoista tuntia. Syyttäjänkin mukaan Hartikainen on ollut tietoinen, ettei liikkeessä ole voinut olla suurta määrää rahavaroja. Tavoitellun omaisuuden määrä ei näin ollen ole voinut olla kovin suuri.

Uhkaus vallinneissa olosuhteissa videovuokraamossa on Saarmilalle ollut vaarallinen. Kokonaisuutena arvostellen Hartikaisen menettelyä ei kuitenkaan ole pidettävä rikoslain tarkoittamalla tavalla törkeänä. Sen vuoksi Hartikainen on menettelyllään syylistynyt ryöstöön syytteen teonkuvauksen mukaisesti. Syyksilukeminen vastaa oikeuskäytäntöä (KKO 1992:169).

Seuraamus

Ryöstöstä on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi.

Rikoslain 6 luvun 4 §:n mukaan rangaistus on mitattava niin, että se on oikeudenmukaisessa suhteessa rikoksen vahingollisuuteen ja vaarallisuuteen, teon vaikuttimiin sekä rikoksesta ilmenevään muuhun tekijän syyllisyyteen.

Hartikaisen teon vaikuttimena on ollut rahavarojen hankkiminen velkojensa maksamiseen. Hartikaisen kertomusta häneen kohdistuneesta väkivallan uhasta velan perinnän tehosteena on pidettävä uskottavana. Kun Hartikainen on velkaantunut oma-aloitteisen ja vapaan menettelynsä johdosta, rikoslain 6 luvun 6 §:n 1 kohdassa tarkoitettua lieventämisperustetta rangaistusta mitattaessa ei tule soveltaa. Teko osoittaa ennemminkin syyllisyyttä. Rikos on myös vahingollinen sen kohdistuttua muun muassa Saarmilan tahdonvapauteen ja Stormanin omaisuuteen. Oikeudenmukaisena seuraamuksena on pidettävä yhtä vuotta kuutta kuukautta vankeutta.

Rikoslain 6 luvun 9 §:n mukaan määräaikainen, enintään kahden vuoden vankeusrangaistus voidaan määrätä ehdolliseksi, jollei rikoksen vakavuus, rikoksesta ilmenevä tekijän syyllisyys tai tekijän aikaisempi rikollisuus edellytä ehdottomaan vankeuteen tuomitsemista.

Hartikaista ei ole aikaisemmin rikoksesta rekisteröity. Harkittaessa valintaa ehdollisen ja ehdottoman vankeuden välillä rikosta ei ole pidettävä niin vakavana tai teosta ilmenevän niin suurta syyllisyyttä, että vankeus tulisi tuomita ehdottomana. Rangaistus on siten määrättävä ehdollisena. Hartikainen ei soveltuvuusselvityksen mukaan suoriutuisi yhdyskuntapalvelusta. Ehdollisen vankeuden ohessa ei tuomita yhdyskuntapalvelua.

Vahingonkorvaus

Hartikainen on myöntämänsä perusteella velvollinen korvaamaan Stormanille aiheuttamansa vahingon yhteensä 319,03 euroa korkoineen.

Saarmila on kertonut univaikeuksistaan ja pelkotiloistaan, joita hänelle on aiheutunut ja jotka perustuvat ryöstötilanteen laukaisemiin muistikuviin esimerkiksi henkilön ulkonäöstä tai liikkeistä.

Korvaus on vahingonkorvauslain 5 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla määrättävä sen kärsimyksen perusteella, jonka loukkaus on omiaan aiheuttamaan ottaen erityisesti huomioon loukkauksen laatu, loukatun asema sekä loukkaajan ja loukatun välinen suhde.

Korvaamisen perusteena ja tavoitteena on loukatun ihmisarvolle ja itsetunnolle aiheutuneen loukkauksen hyvittäminen. Teon tahdonvapautta loukkaava luonne on objektiivisesti arvioiden aiheuttanut kärsimystä Saarmilalle. Keskenään samantyyppisissä tapauksissa on pyrittävä samansuuruisiin korvauksiin. Korvaus määrätään objektiivisesti arvioitavien seikkojen perusteella. Näin ollen korvauksen määrää ei ole voida vahvistaa Saarmilan subjektiivisen pelkotilan perusteella.

Teossa ei ole käytetty väkivaltaa, vaikka tekotapa on sinänsä ollut omiaan aiheuttamaan Saarmilalle pelkoa terveyden tai hengen vaarantumisesta. Saarmila on joutunut loukkaavan teon kohteeksi yllättäen ja työpaikallaan videovuokraamossa. Asianosaiset eivät ole tunteneet toisiaan entuudestaan. Näihin seikkoihin nähden oikeudenmukaisena korvauksena on pidettävä 800 euroa (Henkilövahinkoasiain neuvottelukunnan suositukset, kohta 82.1). Saarmilan vaatimus on enemmälti hylättävä.

Todistelukustannukset

Hartikainen on oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 9 luvun 1 §:n nojalla velvollinen korvaamaan valtiolle sen varoista maksetut todistelukustannukset 49,80 euroa.

Avustajan palkkio ja oikeudenkäyntikulut

Asianajaja Markku Tolvi Saarmilan avustajana on vaatinut palkkiota yhteensä 13,5 työtunnin perusteella. Syyttäjää on paljoksunut

palkkiovaatimusta.

Oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan valmistautumisesta palkkio maksetaan sen ajankäytön perusteella, jota voidaan pitää asian laatuun ja laajuuteen sekä suoritettuihin toimenpiteisiin nähden hyväksyttävänä. Säännöksen 2 momentin mukaan laadultaan ja laajuudeltaan tavanomaisessa rikosasiassa palkkiota valmistautumisesta ei kuitenkaan ilman erityisiä syitä makseta viittä tuntia pidemmältä ajalta.

Kysymys on laajuudeltaan suppeasta rikosasiasta. Asianomistajan vahingonkorvausvaatimuksen tueksi ei ole ollut tarpeen hankkia lääketieteellistä selvitystä. Toimenpiteistä ajalta 8.2.-11.2.2010 palkkio hyväksytään kolmen työtunnin perusteella. Kun pääkäsitely 16.2.2010 on peruutettu ennen istuntopäivää ja kun avustaja on valmistautunut sanottuun istuntoon, palkkio valmistautumisesta oikeudenkäyntiin hyväksytään kahdelta kerralta yhteensä kahden työtunnin perusteella. Pääkäsitelystä hyväksytään palkkiota kolmen työtunnin perusteella sisältäen varauksen jälkitoimiin pääkäsitelyn kestänyttä puolitoista tuntia. Mainituilla perusteilla palkkio vahvistetaan yhteensä kahdeksan työtunnin perusteella 800 euroksi ja sille arvonlisäveroa 176 euroa. Palkkiovaatimus on enemmälti hylättävä. Tolville on valtion varoista maksettava 80 prosenttia eli 640 euroa ja sille arvonlisäveroa 140,80 euroa, yhteensä 780,80 euroa.

Hartikainen on oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 9 luvun 8 §:n, oikeusapulain 22 §:n ja oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 1 §:n nojalla velvollinen korvaamaan valtiolle sen varoista Tolville maksetun avustajan palkkion 780,80 laillisine korkoineen.

Saarmila on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista 20 prosentin omavastuuosuutta ja 70 euron oikeusapumaksua. Hartikainen on velvollinen korvaamaan Saarmilan oikeudenkäyntikulut 160 euroa lisättynä arvonlisäverolla 35,20 euroa ja oikeusapumaksulla eli yhteensä 265,20 eurolla korkoineen.

Puolustajan määräys

Luoto on pääkäsitelyssä määrätty Hartikaisen puolustajaksi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvun 1 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla. Sanotun luvun 2 §:n nojalla puolustajan määräys on ensisijainen. Puolustajalle valtion varoista maksettava palkkio on Hartikaisen taloudellisiin oloihin nähden jätettävä valtion vahingoksi.

Käräjäoikeus on ratkaissut asian tuomiolauselmasta ilmenevällä tavalla.

ESPOON KÄRÄJÄOIKEUS
3.9. OSASTO

26.3.2010

NO : 765
DNO: R 09/2478

TL: 1

VASTAAJA

Hartikainen, Joonas Johannes Jalmari
030484-097Y

Poste restante
02650 ESPOO

TUOMIOLAUSELMA

SYYSKSI LUETUT RIKOKSET

- 1) Ryöstö 5.9.2009

RANGAISTUSSEURAAMUKSET

VANKEUS

Syyksi luettu rikos 1
1 vuosi 6 kuukautta vankeutta
Rikoslain 6 luvun 13 §:n nojalla tehtävä vähennys
9 päivää.
Vapaudenmenetyksaika
27.10. - 30.10.2009
18.3. - 22.3.2010
Vankeusrangaistus on ehdollinen.
Koeaika päättyy 26.3.2012.

LAINKOHDAT

- 1) Rikoslaki 31 luku 1 § 1

KORVAUSVELVOLLISUUS

Joonas Johannes Jalmari Hartikainen velvoitetaan korvaamaan valtiolle sen varoista maksetut todistelukustannukset 49,80 euroa.

Hartikainen velvoitetaan korvaamaan valtiolle sen varoista asianomistajan avustajalle maksettu palkkio 780,80 euroa. Korvaukselle on maksettava korkolain 4 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut kärjää-oikeuden tuomion antamisesta.

MUUT LAUSUNNOT

Ehdollinen rangaistus voidaan määrätä täytäntöön-pantavaksi, jos tuomittu tekee koeaikana rikoksen,

josta hänet tuomitaan ehdottomaan vankeuteen ja
josta syyte on nostettu vuoden kuluessa koeajan
päättymisestä.

YKSITYISOIKEUDELLINEN KORVAUSVELVOLLISUUS

Joona Johannes Jalmari Hartikainen velvoitetaan korvaamaan Suvi Hannele Ilona Stormanille:

- ryöstetyt rahavarat 150,00 euroa,
- myynnin menetyksenä 64,00 euroa,
- ylimääräiset palkkakustannukset 105,03 euroa, yhteensä 319,03 euroa, kaikki määrät korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen 5.9.2009 lukien.

Korvausvaatimukset jäävät peruutetuilta osin sillensä.

Joona Johannes Jalmari Hartikainen velvoitetaan suorittamaan Petra Pauliina Saarmilalle

- korvaukseksi kärsimyksestä 800 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen 5.9.2009 lukien ja
- Saarmilan oikeudenkäyntikulut 265,20 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut käräjäoikeuden tuomion antamisesta.

Saarmilan vaatimukset hylätään enemmälti.

Avustajan/puolustajan palkkiot

Valtion varoista maksetaan asianajaja Markku Tolville palkkioksi 640 euroa, sille arvonlisäveroa 140,80 euroa eli yhteensä 780,80 euroa, mikä määrä Hartikainen velvoitetaan korvaamaan valtiolle (tuomiolauselmalla).

Valtion varoista maksetaan asianajaja Ville Luodolle palkkioksi Hartikaisen puolustamisesta käräjäoikeudessa 600 euroa ja sille arvonlisäveroa 132 euroa, yhteensä 732 euroa, mikä jää valtion vahingoksi Hartikaisen taloudelliset olot huomioon ottaen.

MUUTOKSENHAKU

Tähän tuomioon voi hakea muutosta valittamalla Helsingin hovioikeuteen.

Tuomio on lainvoimainen.

käräjätuomari

Outi Holmström